

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al proiectului de act normativ este Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală.

b. Categoria actului normativ propus este hotărîre a Guvernului, ceea ce corespunde art. 102 din Constituție, art. 10 din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale autorităților publice centrale și locale nr. 317-XV din 18.07.2003.

c. Scopul promovării proiectului. Elaborarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate a fost condiționată de intrarea în vigoare a Legii nr. 66-XVI din 27.03.2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate. Proiectul Regulamentului stabilește normele de procedură și condițiile de depunere a cererii de înregistrare a unei indicații geografice, denumiri de origine sau specialități tradiționale garantate. De asemenea proiectul Regulamentului conține reglementări juridice care stabilesc reguli specifice privind descrierea produsului, delimitarea ariei geografice, dovada originii, descrierea metodei de producție, privind legătura dintre calitatea sau caracteristicile produsului și mediul geografic în cazul unei denumiri de origine, sau legătura dintre o calitate specifică, reputație sau alte componente ale produsului și originea sa geografică în cazul unei indicații geografice, reguli specifice privind ambalarea în aria geografică delimitată, de etichetare, dar și reguli specifice aplicabile materiilor prime și hranei pentru animale.

d. Suficiența argumentării. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului.

e. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Proiectul este compatibil cu legislația comunitară și standardele internaționale în domeniu.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Analiza impactului de reglementare a proiectului

Proiectul a fost supus analizei impactului de reglementare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235/20.07.2006.

1.4 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Deși în aparență prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în detrimentul interesului public, cadrul larg de atribuții discreționare conferit AGEPI, nu exclude riscul tratării subiective diferențiate și nejustificate a solicitanților și titularilor de drepturi, fapt ce în mod implicit presupune prejudicierea intereselor unora dintre aceștia.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Potrivit prevederilor art. 7 alin. (4) al Convenției ONU împotriva corupției fiecare stat parte se străduiește, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, să adopte, să mențină și să consolideze sisteme care să favorizeze transparența și să prevină conflictele de interese.

Remarcăm faptul că prevederile proiectului nu reflectă pe deplin cerințele mai sus menționate, acest aspect fiind cauzat de caracterul general și ambiguu al unor prevederi referitoare la atribuțiile AGEPI în procesul de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate. În mod implicit, asigurarea obiectivității și transparenței procesului reglementat presupune delimitarea unor criterii clare și unice pentru toate cazurile similare prevăzute, în temeiul cărora se vor desfășura procedurile vizate, și în consecință excluderea situațiilor în care e posibilă o interpretare multiplă și deci e posibilă opțiunea pentru un mod de acțiune contrar intereselor sociale ocrotite de lege. În mod detaliat aceste aspecte sunt reflectate la compartimentul "Evaluarea în fond a proiectului."

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Pct. 33, alin. (2)

Sintagma "produsele create recent" este una ambiguă și nu permite relevarea cu precizie a faptului dacă este sau nu îndeplinită condiția menționată la alin. (1), lit. a) al aceluși articol.

Astfel, într-un mod cu totul subiectiv, va rămâne la discreția Agenției aprecierea termenului subînțeles prin cuvântul "recent", asta deși în același context se menționează faptul că nu există un număr minim de ani pentru constatarea anteriorității utilizării denumirii.

Recomandarea: Considerăm necesară substituirea sintagmei menționate cu un termen exact care să exprime esența cuvântului "recent" utilizat.

2. Conflicte ale normelor de drept

Pct. 49, pct. 50

Prevederile tratează în mod diferit aspectele referitoare la originea hranei pentru animale în cazul produselor de origine animalieră protejate printr-o denumire de origine. Astfel, potrivit prevederilor pct. 49, hrana pentru animale trebuie să provină din aria geografică determinată doar "în măsura posibilităților", fapt ce presupune și posibilitatea excepției de la această condiție, pe când în contextul referinței la regulile specifice privind dovada originii, potrivit prevederilor pct. 50, hrana pentru animale "trebuie să provină din aria geografică delimitată", fapt ce exclude orice excepție. Reieșind din aceasta va subzista pericolul interpretării și aplicării în contradictoriu a prevederilor normative.

Recomandarea: A se înlătura, prin urmare, aceasta discordanță de conținut.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Pct. 19, lit. I)

Prevederile proiectului, referindu-se la conținutul caietului de sarcini, omit a enumera în mod limitativ elementele de conținut ale acestuia, preluând în mod defectuos o normă de trimitere conținută la art 8 alin. (2), lit. i) al Legii nr. 66-XVI din 27. 03. 2008. Acest fapt va cauza confuzie la momentul aprecierii conținutului caietului de sarcini pentru o indicație geografică sau denumire de origine, subzistând pericolul interpretării diferite pentru diverse cazuri similare a prevederilor normative.

Recomandarea: A se stabili exhaustiv și limitativ cerințele legale ce vor trebui să fie reflectate în conținutul caietului de sarcini. De altfel, remarcăm că necesitatea operării modificării derivă din însăși finalitatea elaborării și promovării proiectului Regulamentului.

Pct. 79

Referința generală la prevederile legislației în vigoare pentru determinarea cuantumului, dar și termenilor de achitare a taxelor nu este de natură să releve suficient de clar și exhaustiv aspectele reglementate. Acest fapt va cauza dificultăți la momentul interpretării și aplicării propriu-zise a prevederilor normative, sporindu-se astfel potențialul coruptibil al acestora.

Recomandarea: Dat fiind importanța deosebită a aspectelor legate de cuantumul taxelor încasate și termenul lor de depunere, pentru corecta desfășurarea procedurilor stabilite și pentru evitarea unor eventuale abateri de la normele în vigoare, considerăm necesară substituirea sintagmei "conform prevederilor legislației în vigoare" cu referințe la prevederile concrete ale actelor normative în vigoare vizate. Remarcăm, în acest context, faptul că potrivit prevederilor art. 61 alin. (2) al Legii nr. 66 din 27.03.2008, acțiunile pentru care se percepe taxă și cuantumul acesteia se stabilește de Guvern.

Pct. 110

Lipsa unei referințe exprese la prevederile normative ce stabilesc cuantumului taxelor va cauza dificultăți la momentul interpretării și aplicării propriu-zise a prevederilor normative.

Recomandarea: Considerăm necesar să se facă referință la prevederile concrete ale actelor normative, la general menționate în pct. 79, ce detalizează procedura de achitare a taxelor.

Pct. 122

Sintagma "cuantumul stabilit" nu permite relevarea prevederilor normative ce fac referință expresă la cuantumul taxei achitate pentru cererea de rectificarea erorii depuse, acest fapt este necesar să se

regăsească expres în conținutul normei pentru a fi evitate orice tentative de interpretare abuzivă a acesteia.

Recomandarea: A se completa aspectele lacunare relevate.

Pct. 179

Lipsa unei referințe la prevederile normative ce stabilesc cuantumul exact al taxelor pentru eliberarea unor copii autentificate sau neautentificate ale certificatului privind dreptul de utilizare diminuează din claritatea și precizia normei, condiții ce sunt esențiale pentru evitarea unei eventuale interpretări multiple.

Recomandarea: Considerăm necesară completarea suplimentară a enunțului în scopul relevării prevederilor normative de rigoare (în speță, actul normativ al Guvernului, potrivit prevederilor art. 61, alin. (2) al Legii nr. 66 din 27.03.2008).

Pct. 227

Sintagma "achitarea taxei stabilite" este lacunară, neprecizându-se prevederile normative ce potrivit stipulărilor pct. 79 al proiectului stabilesc cuantumul taxei pentru prelungirea termenului.

Recomandarea: A se perfecta suplimentar aspectele deficitare relevate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Pct. 98

Reieșind din redacția propusă a punctului, AGEPI va avea dreptul de-a solicita repetat transmiterea comunicării într-un termen pe care îl va fixa la libera sa discreție, menționându-se în același timp că neîncadrarea expeditorului în termenul acordat va servi drept temei pentru considerarea comunicării inițiale ca nefiind primită.

Această discreție nejustificată de a fixa termenul, în contextul enumerării destul de ambigui a temeiilor pentru solicitarea comunicării repetate (drept exemplu poate servi enunțul "există îndoiele în ce privește integritatea datelor transmise"), conferă prevederilor un considerabil potențial coruptibil, fiind, astfel, posibilă prejudicierea neîntemeiată a intereselor solicitanților.

Recomandarea: Considerăm că procedura de depunere repetată a comunicărilor trebuie să fie expres și clar reglementată, fiind necesară inclusiv fixarea unui termen concret pentru transmiterea documentelor la AGEPI.

Pct. 112

Discreția acordată AGEPI de a solicita sau nu prezentarea dovezilor privind veridicitatea informației în cazul apariției unor dubii rezonabile, fapt ce reiese din utilizarea inadecvată în acest context a cuvântului "poate", va afecta considerabil transparența și corectitudinea procesului de modificare, completare sau corectare a documentelor cererii de înregistrare a denumirii de origine, indicației geografice sau a specialității tradiționale garantate.

Recomandarea: A se substitui, în consecință, cuvântul "poate" cu cuvântul "va" și a se indica, cel puțin exemplificativ, caracterul dovezilor ce vor fi solicitate.

Pct. 164

Remarcăm că prevederile proiectului Regulamentului tratează în mod lacunar procedura prezentării contestației la avizul de refuz provizoriu, fiind lipsă careva elemente importante în acest sens cum ar fi condițiile de depunere a contestațiilor, termenul și modalitatea de examinare a acestora, fapt ce va oferi AGEPI un larg câmp de atribuții discreționare.

Recomandarea: Considerăm necesară reglementarea suplimentară a aspectelor relevate, fie

reieșind din prevederile art. 29 alin. (2) al Legii nr. 66-XVI din 27. 03. 2008 considerăm necesar să se facă referință expresă la prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 257 din 02.04.2009.

Pct. 125

Discreția acordată AGEPI de a solicita sau nu prezentarea dovezilor privind veridicitatea informației în cazul apariției unor dubii rezonabile, fapt ce reiese din utilizarea inadecvată în acest context a cuvîntului "poate", va afecta considerabil transparența și corectitudinea procesului de rectificare a erorilor comise.

Recomandarea: A se substitui, în consecință, cuvîntul "poate" cu cuvîntul "va" și a se indica, cel puțin exemplificativ, caracterul dovezilor ce vor fi solicitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Pct. 6, pct. 7

Prevederile sunt confuze, fiind lipsă careva reguli clare privind limba în care se depun documentele anexate la cerere. Astfel, deși prevederile pct. 4 obligă la prezentarea acestora în limba de stat, derogarea menționată la pct. 6 al proiectului dar și excepția stipulată la pct. 7 al acestuia, instituie o discreție nejustificată AGEPI pentru a determina în mod subiectiv, de fiecare dată cînd documentele vor fi prezentate în altă limba decît cea de stat, dacă să admită sau nu derogarea de la regula general stabilită. Remarcăm, în acest context, că sintagma "necesităților de procedură și în interesele solicitantului" nu este de natură să delimiteze situațiile cînd traducerea din limba rusă a documentelor este necesară, de situațiile cînd această traducere nu este obligatorie. La modul practic, toate aceste deficiențe vor spori considerabil coruptibilitatea prevederilor, AGEPI fiind, de facto, în drept ca în situații perfect identice, fie să accepte fie să nu accepte prezentarea unor documente într-o altă limba decît cea de stat pentru înregistrarea cererii. Mai mult decît atît, considerăm că posibilitatea de a încasa o taxă suplimentară pentru traducerea efectuată, va influența în mod negativ obiectivitatea aprecierii necesității traducerii din limba rusă a documentelor anexate.

Recomandarea: Considerăm necesară modificarea prevederilor invocate, astfel încît să se indice expres cazurile cînd traducerea documentelor anexate cererii va fi posibilă în termen de 2 luni de la data depunerii cererii în limba de stat. De asemenea, în scopul delimitării unor criterii clare de apreciere a situațiilor de traducere sau ne-traducere a documentelor din limba rusă, propunem substituirea sintagmei "necesităților de procedură și în interesele solicitantului" cu o listă exhaustivă de cazuri ce ar desfășura explicit conținutul sintagmei substituite. Concomitent, la pct. 7 al proiectului propunem excluderea enunțului "sau să solicite efectuarea traducerii de către AGEPI cu condiția achitării taxei respective".

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Pct. 182

Reieșind din modalitatea de expunere a prevederilor, referința la informarea titularilor dreptului de utilizare a denumirii de origine sau a indicației geografice protejate în termen de cel puțin șase luni înainte de expirarea termenului de valabilitate a certificatului va avea un efect pur declarativ, AGEPI nefiind obligată nici într-un fel să efectueze această informare, mai mult decît atît avînd dreptul să facă în mod selectiv această informare. În consecință, vor fi prejudiciați, sau eventual, puși, în mod nejustificat, în condiții inegale, titularii certificatelor, fapt ce contravine intereselor sociale promovate de proiectul Regulamentului.

Recomandarea: Este absolut necesar ca informarea titularilor cu privire la expirarea termenului de valabilitate a certificatelor să fie prevăzută în calitate de obligație și nu de drept discreționar al AGEPI. În acest sens, propunem modificarea substanțială a ultimului enunț din punctul vizat, și anume substituirea sintagmei "absența notificării" cu o sintagmă ce ar avea, de exemplu, următorul conținut "nedocumentarea de către titular în condițiile cînd acesta a fost notificat" precum și

excluderea enunțului "și nu atrage răspunderea AGEPI". Drept urmare, va fi necesară prevederea unor consecințe în caz de absență a informării inclusiv prin stabilirea unor sancțiuni persoanelor responsabile.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva reponsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007, de către

Ghenadie Daltă
inspector principal Secția drept public
03 Iulie 2009

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială www.cccec.md